Samordningsförbundet
Östra Östergötland

Utvärdering av Utredningsgruppen inom REKO juni 2009

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING 3

1. INLEDNING 4

1.1 Bakgrund 4

1.1.1 Ansökan om medel till utredningsgrupp inom Reko från Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden 4

1.1.2 Uppdragsavtal mellan AMK och Samordningsförbundet 7

2. METOD 8

3. UTREDNINGSGRUPPENS EGEN BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN OCH PROCESSEN 9

3.1 Basen 9

3.2 Arbetsförmågebedömning 11

4. INTERVJUER 12

4.1 Intervjuer av remittenter utförd av Skill AB 12

4.2 Intervjuer av deltagare 16

5. SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTER SOM BASENS PERSONAL ANVÄNDER VID AVSLUT. 18

6. STATISTIK 21

6.1 Basen 21

6.2 Arbetsförmågebedömning 23

6.3 Fallbeskrivningar av remitterade från Ekonomiskt bistånd till Basen 25

7. RESULTAT – SLUTSATS 28

8. BILAGOR 32

Bilaga 1. Frågeguide – handläggare inom Försäkringskassan, Ekonomiskt bistånd samt Arbetsförmedlingen 32

Bilaga 2. 34

Sammanfattning

Basen och Arbetsförmågebedömning är sedan år 2006 helfinansierat av Samordningsförbundet Östra Östergötland (tidigare Norrköpings samordningsförbund).

Basen genomför kartläggning och bedömning av personers arbets- och utbildningsförmåga. Arbetsförmågebedömning riktar sig till sökande från Arbetsförmedlingen och utreder arbetssökandes möjlighet att aktivt stå till arbetsmarknadens förfogande utifrån sina individuella förutsättningar och begränsningar.

Fram t.o.m. årsskiftet 2008/2009 har 189 personer deltagit i Basens verksamhet och 111 i Arbetsförmågebedömning. Av dessa har 36 avbrutit Basen, enligt verksamhetsstatistiken, medan det för nio deltagare ej framgår om de fullföljt eller avbrutit. För Arbetsförmågebedömning gäller att 10 deltagare har avbrutit.

60 deltagare valdes slumpmässigt ut för fördjupad uppföljning fördelade på 20 från Ekonomiskt bistånd (EB) och 20 från Försäkringskassan (FK), gällande Basen samt 20 från Arbetsförmedlingen (AF) gällande Arbetsförmågebedömning.

Av de 20 deltagare som EB remitterade under åren 2006-2008 uppbar 17 ekonomiskt bistånd någon gång under perioden februari – maj 2009.

Av de 20 slumpmässigt utvalda individer som FK remitterat erhöll 19 ersättning (sjukpenning eller sjukersättning) från FK vid start. 12 individer är fortfarande (maj 2009) aktuella på FK. Fyra av dessa har sjukersättning, helt eller delvis. Tre har sjukpenning. Fem individer är föremål för samverkan AF/FK (Rehabpenning).

Av de 20 slumpmässigt utvalda deltagarna i arbetsförmågebedömning, samtliga remitterade av AF, hade åtta, vid start, uppgiven ersättning från A-kassan och fem ekonomiskt bistånd. Övriga olika typer av ersättningar alternativt ingen offentlig försörjning.
Under perioden februari - maj 2009 uppbär tre A-kassa, fem är i jobb och utvecklingsgarantin, två har utvecklingsanställning. Tre uppbär ekonomsikt bistånd.

Intervjuer genomfördes dels av Skill AB (remittenter) och av 11 deltagare i de båda projekten. Remittenterna beskriver de remitterade klienterna i mycket liknande ordalag. Samtliga svarar att individen ofta står väldigt långt från arbetsmarknaden, antingen har individen varit långtidssjukskriven eller så har individen aldrig varit i kontakt med arbetsmarknaden överhuvudtaget Beträffande resultatet svarar remittenterna att deltagarna lämnar projekten med ett bättre självförtroende efter tiden på Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko.

Intervjuerna av deltagarna ger ingen entydig bild men viss kritik mot arbetsmiljön i lokalerna (Reko) framkommer både hos de som deltagit via Basen och Arbetsförmågebedömning, dock är man positiv till deltagande i kurser samt stödet från handläggarna/arbetskonsulenterna

Den fördjupade studien av de 20 deltagare som remitterats av EB visar att dessa varit aktuella för ekonomsikt bistånd mellan 2 – 18 år med en genomsnittstid på knappt 11 år.

Måluppfyllelsen utifrån uppdragsavtalet vad avser individnivå, verksamhetsmål och resultatmål kan anses uppfyllt.

1. Inledning

Under åren 2006 och 2007 bedrevs Basen och Arbetsförmågeutredningar som två separata försöksverksamheter. Sedan 2008-01-01 finansierar Samordningsförbundet utredningsgruppen inom Reko utifrån en ansökan om medel från Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. Utredningsgruppens verksamhet har bestått av två delar;

Basen

Basen riktar sig till personer där en osäkerhet finns kring personens arbets- och utbildningsförmåga och arbetar med kartläggning och bedömning av arbets- och utbildningsförmåga samt ”pröva på verksamhet”. Verksamheten riktar sig till personer från ekonomiskt bistånd och Försäkringskassan.

Arbetsförmågebedömningar

Arbetsförmågebedömning riktar sig till sökande från Arbetsförmedlingen och utreder arbetssökandes möjlighet att aktivt stå till arbetsmarknadens förfogande utifrån sina individuella förutsättningar och begränsningar. Verksamheten omfattar 15 års platser och varje utredning pågår under högst tre månader, Samtliga deltagare erhåller under tiden i verksamheten en utvecklingsanställning med avtalsenlig lön.

1.1 Bakgrund

Ansökan i sin helhet från arbetsmarknadskontoret (AMK) och delar av uppdragsavtalet mellan AMK och Samordningsförbundet bildar bakgrunden.

1.1.1 Ansökan om medel till utredningsgrupp inom Reko från Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Ansökan

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, genom arbetsmarknadskontoret (AMK), ansöker om medel till finansiering av försöksverksamheten, här kallad ”Utredningsgrupp inom Reko”, under perioden 2008-01-01 – 2009-12-31. Kostnaderna beräknas uppgå till 2,8 miljoner kronor för år 2008, samt 2,9 miljoner kronor för år 2009.

Bakgrund

Projektet Basen och verksamheten för arbetsförmågeutredningar fungerar idag som fristående verksamheter inom arbetsmarknadskontoret (AMK).

Basen genomför kartläggning och bedömning av personers arbets- och utbildningsförmåga. Deltagarna i Basen anvisas av försörjningsstödskontoret (FÖK) och försäkringskassan. Utredningstiden varierar från fyra veckor upp till fem månader. Under tiden för kartläggning

och bedömning uppbär deltagarna försörjning från remitterande myndighet. Basen har i dagsläget 40-45 årsplatser. I verksamheten arbetar tre arbetskonsulenter/utredare.

Verksamheten för arbetsförmågeutredning genomförs för personer med begränsningar i sin arbetsförmåga på grund av psykiska, fysiska och/eller sociala omständigheter och där en anpassad utredning av arbetsförmågan bedöms vara aktuell. Deltagarna anvisas av arbetsförmedlingen, flertalet uppbär försörjningsstöd. Utredningstiden varierar mellan 8-12 veckor och under tiden ges deltagarna en utvecklingsanställning och får lön. I nuläget beräknas ett behov av cirka 15 årsplatser för prövning av arbetsförmågan. Två arbetskonsulenter arbetar i verksamheten som startade 2007.

AMK är huvudman för båda verksamheterna som är placerade i Reko:s lokaler. Finansiär för Basen är Norrköpings samordningsförbund och för arbetsförmågeutredningarna arbetsförmedlingen tillsammans med AMK. Till verksamheten för arbetsförmågeutredningar erhåller AMK statsbidrag för deltagarnas ersättningar. Dessutom tillkommer en viss merkostnadsersättning, AMK har dock kostnaden för verksamhetens personal. Samordningsförbundets finansiering av Basen pågår under 2007.

Verksamhetsidé

Utredningsgruppen är en utveckling av projektet Basen samt verksamheten för arbetsförmågeutredningar.

Utredningsgruppens arbete syftar till att genom kartläggning och utredning klargöra och bedöma individens arbets- och utbildningsförmåga, för att därefter lämna förslag och rekommendationer till remitterande myndighet angående individens fortsatta planering och väg till självförsörjning.

Verksamhetsidén bygger vidare på att projektet Basen samt verksamheten för arbetsförmågeutredningar formas samman till en utredningsgrupp inom AMK med placering vid basenheten Reko. Planerad start för verksamheten är den 1 januari 2008.

Både Basen och verksamheten för arbetsförmågeutredningar kommer i grunden att fortsätta arbeta enligt de nuvarande koncepten. Att gå samman och bilda en utredningsgrupp har dock flera fördelar.

Utredningsfunktionens fördelar

- *Utredningsresurs för nämndens målgrupper*. Den enskilde deltagaren behöver inte vara inskriven i någon ordinarie åtgärd hos AMK för att kunna ta del av utredningsenhetens resurser.

- *En stödresurs för deltagare med särskilda behov*. För att minska antalet deltagare som avbryter en anvisning inom AMK:s ordinarie verksamhet och återgår till passivt bidragsberoende kan utredningsgruppen ha en funktion som stödresurs för deltagare som är i behov av extra stöd och uppföljning.

- *Tydlighet gentemot anvisande parter*. I viss mån genomför Basen och verksamheten för arbetsförmågeutredningar likartade arbetsuppgifter – man kartlägger och bedömer arbets- och utbildningsförmåga. Att sammanföra verksamheterna och bilda *en* utredningsgrupp skulle medföra tydlighet gentemot anvisande parter.

- *Organisation och ledning*. Utredningsfunktionerna inordnas som en enhet med enhetschefen för Reko som ansvarig.

  Genom införandet av en utredningsgrupp blir också de enskilda uppdragen mindre sårbara, arbetsgruppen blir större och personalen kan bistå varandra i ärenden.

Samarbetet med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och försörjningsstödskontoret fortsätter

Verksamhetsidén grundar sig i en fortsatt nära samverkan med de parter som dagens båda utredningsverksamheter samarbetar med.

Målsättning

Målsättningen är att varje individuell utredning ska kunna fastställa om arbets- och utbildningsförmåga finns, hur stor den är och vilka begränsningar som föreligger.

Målgrupp

Verksamheten vänder sig till följande målgrupp:

- Personer med begränsningar i sin arbetsförmåga på grund av psykiska, fysiska och/eller sociala omständigheter och där en anpassad utredning av arbetsförmåga är aktuell.

- Personer som är arbetslösa och sjukskrivna och som inte bedöms klara av 10 timmars arbetsprövning per vecka för att kunna bli aktuella för samarbetsavtalet mellan försäkringskassan och arbetsförmedlingen (tidigare LAN).

- Personer som har sin försörjning genom försörjningsstöd och där handläggaren är osäker på personens arbets-/utbildningsförmåga.

- Målgruppen anvisas från FÖK, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och AMK.

- Deltagarnas ålder föreslås var 25 till 64 år.

Antal deltagare

Utredningsgruppen föreslås ha kapacitet att ha upp till 60 personer inskrivna åt gången. Detta antal är satt utifrån den kapacitet som Basen och verksamheten för arbetsförmågeutredningar har i sin nuvarande form.

Bemanning

Gruppen föreslås bestå av fyra arbetskonsulenter samt en arbetsterapeut.

Arbetskonsulenterna svarar för utredningen och sammanställer denna skriftligt. I arbetsuppgifterna ingår också bland annat råd och stöd till anvisade deltagare, anskaffande av praktikplatser, planering av kursinslag samt andra administrativa uppgifter.

Arbetsterapeuten bistår arbetskonsulenterna med bedömning till utredning vid behov samt svarar för lämpliga och behovsanpassade arbetsuppgifter till deltagarna.

Kostnad

Verksamheten kommer att omsluta cirka 2,8 miljoner kronor år 2008. Kostnaden år 2009 beräknas bli 2,9 miljoner kronor. Finansierings söks för både år 2008 samt 2009. Totalt ansöker AMK alltså om 5,7 miljoner kronor. Notera att denna budget inte tar med ersättningskostnader till deltagare som har sin ersättning via annan part än AMK, exempelvis försörjningsstödskontoret eller försäkringskassan.

Specifikation, budget 2008	**tkr**
Personal	2 103 tkr
Fasta kostnader (lokaler, it, telefon etc)	107 tkr
Rörliga kostnader (förbrukningsmateriel etc)	40 tkr
Merkostnader för utvecklingsanställningar	450 tkr
Insatser för arbetsträning med mera	100 tkr
Summa	2 800 tkr

För 2009 beräknas en uppräkning med 100 tkr (personalkostnader). I övrigt är budgeten för 2009 densamma som för 2008.

Tidsplan

Den form för utredningsgruppens arbete och organisation som här presenteras beräknas pågå under en försöksperiod om två år. Om verksamheten löper väl ut planeras utredningsgruppen fortleva som en utredningsfunktion inom enheten Reko. Under hösten 2007 börjar de nuvarande enskilda verksamheterna att samordnas.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering sker fortlöpande genom månadsstatistik och brukarenkäter. Dessutom fortsätter den utvärdering som Norrköpings samordningsförbund påbörjat omkring projektet Basen.

I övrigt följs arbetet upp och utvärderas på samma sätt som AMK:s övriga verksamheter, oftast i samband med bokslut.

1.1.2 Uppdragsavtal mellan AMK och Samordningsförbundet

Mellan AMK och Samordningsförbundet har det funnits ett uppdragsavtal som reglerar uppdragets omfattning, värdegrund, målgrupp, målsättning, uppföljning och utvärdering, ersättning, avtalsperiod m.m.

I uppdragsavtalet finns följande mål satta för verksamheten;

<u>Individnivå</u>

Att varje individuell utredning ska kunna fastställa om arbets- och utbildningsförmåga finns, hur stor den är och vilka begränsningar som föreligger samt ge förslag på individuella insatser/åtgärder som på sikt leder till självförsörjning.

Verksamhetsmål

Att för målgruppen utveckla en gemensam metodik med hög verkningsgrad samt ta tillvara på nya kunskaper och erfarenheter.

Resultatmål

Att 50 % av deltagarna som fullföljt insatsen hos Basen ska vara rustade att stå till arbetsmarknadens förfogande eller påbörja studier senast sex 6 månader efter avslutad insats.

Kvantitativ uppföljning har genomförts varje månad genom standardiserad Excel fil vilka har redovisas i månadsvis verksamhetsuppföljning . Kvartalsvis har resultatsammanställningar redovisas fyra gånger per år. Därutöver har självvärderingar genomförts med verksamhetens personal.

2. Metod

Utvärderingen bygger på gruppintervju med både Basen och Arbetsförmågebedömning var för sig, med fokus på metoder och process. Basen har själva, skriftligen, beskrivit tillvägagångssätt vid ansökan samt processbeskrivning av verksamheten från start.

Intervjuer av tre slumpmässigt utvalda handläggare från de tre remitterande myndigheterna genomfördes av Skill AB under maj månad 2009. Utgångspunkten var dock att de utvalda handläggarna skulle ha remitterat ett antal klienter/sökanden till Basen/Arbetsförmågebedömning för att därigenom ha en god uppfattning om projekten.

Tolv tidigare deltagare i projekten valdes slumpmässigt ut för intervjuer. Elva av dessa besvarade de frågor som ställdes fördelat på fem deltagare från Basen och sex från Arbetsförmågebedömningar.

Sammanställning av statistik från inrapporterat material till samordningsförbundet för åren 2007 – 2009.

Sammanställning av 20 slumpmässigt utvalda enkäter som deltagare i Basens verksamhet genomfört åren 2008-2009.

Uppföljning av 20 slumpmässigt utvalda deltagare från respektive huvudman, d.v.s. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Ek.bistånd avseende försörjning vid start i respektive verksamhet samt om ersättning föreligger från någon av huvudmännen under perioden februari-maj 2009. För de deltagare som remitterats från Ekonomsikt bistånd (EB), har det varit möjligt att genomföra en fördjupad studie på individnivå med hjälp av Ekonomiskt biståndss datasystem.

3. Utredningsgruppens egen beskrivning av verksamheten och processen

3.1 Basen

Arbetsgången vid ett ”typiskt ärende” inom Basen, utredning och kartläggning

1. *Anvisning skickas från försäkringskassan alt ekonomiskt bistånd.*

2. *Ansvarig handläggare kontaktas för bokning av trepartsamtal/avstämningsmöte.*

3. *Ansvarig handläggare kallar deltagaren.*

4. Trepartsamtal/avstämningsmöte – information om Basen till deltagaren. Syfte och mål med anvisningen klargörs. Beslut om start tas. Samtycke undertecknas. Överlämning av tidigare dokumentation som kan vara läkarintyg, sassamkarta mm. Första besök på Basen bokas.

5. Första besöket – fördjupad diskussion om deltagarens situation med utgångspunkt från dokumentation. Kartläggning påbörjas och handlingsplan diskuteras/upprättas. Tiden i Basen räknas från detta datum. Tre månader vid sjukpenning, fem månader vid sjukersättning för personer från Försäkringskassan. För personer från Ekonomiskt bistånd är deltagartiden mer flexibel.

6. Vid de därpå följande besöken planeras arbetsprövning, studier, friskvård, studiebesök mm. Kontakter med vården och/eller andra myndigheter tas vid behov. Motivationsarbete samt coachning mot arbete pågår under hela tiden. Datastudier på Reko används ofta i inledningsskedet. Intervjumetoden ASI används där det bedöms behövas för deltagare från Ekonomiskt bistånd. Detta för att få ett tydligare underlag om vilka områden som Basen skall koncentrera sig på..

7. Lämplig arbetsplats för arbetsprövning ”väljs”. Ev med hjälp av näringslivssamordningen. När det är lämpligt används Myrornas arbetsplatser vid Reko eller Arkivdata i Trozellihuset.

8. Överenskommelse med vald arbetsplats skrivs. Arbetstid och schema specificeras. Uppföljning sker genom besök och telefonkontakt.

9. Kontakt hålls fortlöpande med ansvarig handläggare som anvisat deltagaren.

10. Efter fullbordat uppdrag eller avslut av annan orsak skrivs avslutsdokument där uppdraget beskrivs, bedömning och rekommendation om fortsatt insats görs. Trepartsmöte/avstämningsmöte med ansvarig handläggare hålls. Uppdraget avslutas och överlämning sker.

Processen inom Basen när det gäller planering , ledning /styrning av verksamheten samt arbetssituationen..

Vid starten hösten 2006 fick de tre arbetskonsulenterna själva forma verksamheten. Detta utifrån de intentioner som arbetsgruppen kring ” arbetslivsinriktad rehabilitering” tagit fram för ”en basverksamhet”.
I inledningen hade arbetskonsulenterna mycket kontakter med andra verksamheter för att bygga upp ett kontaktnät och få kunskap om verksamheter som arbetskonsulenterna skulle komma att ha vidare samverkan med. Detta har varit värdefullt i det fortsatta arbetet.

Arbetskonsulenterna har även haft träffar med handläggare inom försäkringskassan och ekonomiskt bistånd och då haft tillfälle att informera om aktuella saker i Basens verksamheter samt diskutera samverkansfrågor.

Vad gäller ledning/styrning av verksamheten så har den påverkats genom de byten av enhetschefer som förekommit under tiden. Att ha en ansvarig i ledningsposition som är insatt i verksamheten och kan föra fram gruppens synpunkter och även koppla tillbaka information, ses som en viktig del för att arbetet skall fungera bra.
Basens referensgrupp hade arbetskonsulenterna önskat kunnat vara den verksamhet som de då fått mer stöd genom. När arbetskonsulenterna själva fick börja att delta vid referensgruppens möten så har de kunnat föra upp frågor som varit aktuella för dem.

Deltagare blir aktuella för Basen genom att handläggaren/remittenten skriver en anvisning. Anvisningarna har samlats i ett kösystem. Arbetskonsulenterna påbörjar med en ny deltagare när de bedömt att möjlighet föreligger att starta detta. Som målsättning har arbetskonsulenterna haft att varje arbetskonsulent har mellan 12- 15 pågående deltagare. Visavi ekonomiskt bistånd har en arbetskonsulent haft regelbundna inbokade tider. Då har handläggaren haft en möjlighet få diskutera om Basens verksamhet kan vara aktuell utifrån personens situation och de olika verksamheter som finns att tillgå för att utreda en persons möjligheter och eventuella hinder för arbete.

Under det första året så genomfördes en del gruppverksamhet . Arbetskonsulenterna samlade då en grupp deltagare som var i ungefär samma skede av sitt deltagande. Gruppverksamheten pågick under 5 veckor med två tillfälle /vecka. Arbetskonsulenterna utgick från teman som livsstil och hälsa samt omvärldskunskap med inriktning mot arbete. Syftet var att deltagaren skulle komma igång med att vara i ett socialt sammanhang, få början till struktur och viss regelbundenhet i sin vardag. De valda ämnesområdena var också viktiga som utgångspunkt för deltagarnas möjlighet att bearbeta sin situation och erfarenhet samt få ny kunskap. Den här gruppverksamheten ansvarade arbetskonsulenterna själva för. Arbetskonsulenterna har även vid ett tillfälle anlitat en resurs utifrån som då höll i en grupp med temat” I balans med livet”. Från 2008 har arbetskonsulenterna inte genomfört någon gruppverksamhet då det bedömts att tiden inte räckt till. Idag arbetar arbetskonsulenterna individuellt med deltagarna.
Deltagare som har behov av kurser inom data kan delta i de grupper som anordnas genom REKO.
När det gäller behov av friskvård så kan deltagare få delta i en då anpassad verksamhet genom de avtal som Basen har med Hälsoteamet och Friskis o Svettis.

När arbetskonsulenterna skall söka efter en lämplig arbetsprövningsplats så har de möjlighet att använda REKOs verksamhet. Platserna inom REKO är inte alltid lämpliga utifrån deltagarens behov, förmåga och önskemål. Att söka arbetsplats utanför REKO har varit svårt

och arbetskonsulenterna har till viss del fått använda tidigare kontakter. Arkivdata på Trozellihuset är en verksamhet som används ofta som arbetsprövning. Sedan verksamheten Näringslivssamordning startade så har arbetskonsulenterna därigenom fått en bra hjälp i anskaffande av platser när de själva har haft svårt få fram en lämplig plats.
För deltagare från Försäkringskassan kan ekonomin vara avgörande var prövningsplatsen är belägen då de ej har möjlighet till reseersättning. Det är en förändring som skett sedan Försäkringskassans regelsystem ändrats.

När Basen 2008 gick in i en ny organisation och blev Utredningsgruppen Basen med två inriktningar Kartläggning o Utredning samt Arbetsförmågebedömning, innebar det även en förändring av arbetsgruppen. Det blev två arbetskonsulenter inom kartläggning o utredning. Den arbetskonsulent som var arbetsterapeut fick en funktion som arbetskonsulent inom utredningsgruppen.
Då det var ett stort inflöde av anvisningar och det blev väntetider innan arbetskonsulenterna kunde påbörja med nya deltagare så utökades det med ytterligare en arbetskonsulent under våren 2008. Men först under hösten var den arbetskonsulenten i tjänst på heltid.

Arbetssituationen har påverkats av Försäkringskassans striktare regler vad gäller tidsgränser för deltagarna. Den process som startar när en deltagare börjar inom Basen får då oftast inte anpassas efter personens situation och möjligheter.

3.2 Arbetsförmågebedömning

Alla intag sker gruppvis till skillnad från Basen. Två handläggare från AF remitterar deltagare som bedöms kunna vara föremål för arbetsförmågebedömning inom Reko. Deltagaren skall vara funktionshinderbedömd med osäker arbetsförmåga. 70 % av de remitterade ska uppbära ekonomiskt bistånd.
Deltagandet inleds med information om verksamheten. Ett av syftena är att man ska lära känna varandra. Deltagaren får lön under tiden vilket handläggarna på Arbetsförmågebedömning anser vara en väl fungerande ”morot”. Alla regler som anställd följs, arbetstiden planeras utifrån individens förutsättningar med tanke på att en hel del har varit borta länge från arbetsmarknaden.

Samtal med deltagaren sker minst en gång per vecka, utifrån behov av samtal kan det bli flera ggr i veckan. Arbetstiden utökas successivt och målet är att deltagaren kommer upp till det arbetsutbud som är aktuellt på AF. I vissa fall får deltagaren föra dagbok om hur arbetet påverkar bla sömn, smärta och trötthet.
Mycket av samtalen har framåtsyftande inslag om vad som är möjligt och vad individen kan göra i framtiden. Det anses viktigt att bygga på det ”friska” för att ett så bra resultat som möjligt ska uppnås.

Arbetsprövningsplatsen finns även utanför Rekos verksamhet.
Det som uppges saknas är större ”bredd” på arbetsprövningsplatser, ex vis inom kontor/administration.

Arbetsmetoderna har ej ändrats under projekttiden då de bedöms fungera väl. Avhoppen har varit få under 10% och det kan enligt handläggarna på Arbetsförmågebedömningen bl.a. tillskrivas de goda förberedelse och det urval som skett från AF:s sida. Det flesta ”avhopp”,

dvs. deltagaren har slutat innan prövningsperioden löpt ut, har varit pga. sjukdom, fängelsevistelse eller arbete.

4. Intervjuer

4.1 Intervjuer av remittenter utförd av Skill AB

Metodkommentar

Skill AB har anlitats av Samordningsförbundet Östra Östergötland för att genomföra, samt redovisa resultatet av nio stycken intervjuer med tre handläggare vardera på Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Ekonomiskt bistånd. De kvalitativa intervjuerna har genomförts via telefon och har tagit ca 30 minuter. Studien har genomförts mellan vecka 18 och vecka 22 2009, varav telefonintervjuerna genomfördes under vecka 19 och 20. Tomas Feldt på Samordningsförbundet Östra Östergötland har ansvarat för urvalet av informanter. Samordningsförbundet har även ansvarat för att ta fram frågeställningar inför intervjuerna, vilka dock har bearbetats av Skill (se bilaga 1).

Konsulten som genomfört uppdraget och författare till denna resultatdel, heter Katarina Diehl och har en kandidatexamen i Samhälls- och kulturanalys samt en lång erfarenhet av att arbeta med olika uppdrag för Skill.

Personalen på Försäkringskassan samt på ekonomiskt bistånd har remitterat klienter till Basen medan personalen på Arbetsförmedlingen i sin tur remitterat till Arbetsförmågebedömningen inom Reko. I resultatet har jag valt att lyfta fram de gemensamma åsikter som finns om verksamheterna, i den mån de finns, och har vid dessa tillfällen valt att referera till *båda* verksamheterna under namnet Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko. Vid de tillfällen då det är tydligt att det är en enskild handläggare som uttalar sig har jag valt att skriva ut vilken verksamhet denne åsyftar.

Bakgrund

Samtliga handläggare har någon gång remitterat klienter till Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko. Antalet klienter som handläggaren remitterat varierar från 1 – ca.10 individer. Medelvärdet ligger dock på ca 4 – 5 klienter. [1] Likaså finns det en stor variation rörande hur länge handläggarna remitterat klienter till verksamheten. Ungefär hälften uppger att de remitterat klienter till Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko sedan starten 2006 och andra hälften att de remitterat sedan 2008.

Problembild hos remitterade klienter

Problembilden hos de remitterade klienterna beskrivs av samtliga handläggare i mycket liknande ordalag. Samtliga svarar att individen ofta står väldigt långt från arbetsmarknaden, antingen har individen varit långtidssjukskriven eller så har individen aldrig varit i kontakt

[1] Detta grundar sig på handläggarnas generella uppfattning om antalet remitterade klienter och kan således inte räknas som en exakt statistik.

med arbetsmarknaden överhuvudtaget. Fysiska problem såsom rörelsehinder, funktionshinder, epilepsi och hjärnskador samt psykiska problem såsom posttraumatisk stress, depression, ångest och psykoser beskrivs även som en del av problembilden. Gemensamt är även att det finns en osäkerhet rörande individens arbetsförmåga, såväl hos individen själv som hos handläggaren.

Förväntningar på Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko

Samtliga handläggare uppger att det huvudsakliga syftet med att remittera en individ till Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko är att få individens arbetsförmåga utredd. Majoriteten av handläggarna väljer att remittera till Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko då individen inte upplevs vara redo för den 'lite tuffare' arbetsrehabilitering som Arbetsförmedlingen kan erbjuda. Möjligheten till individuellt stöd under en lång tid beskrivs även av tre av handläggarna som en avgörande orsak. För lång väntetid på arbetsförmågeutredningen inom Arbetsförmedlingen, samt en väl upparbetad kontakt med Arbetsförmågebedömningen inom Reko är andra enstaka svar.

Samtliga handläggare inom Försäkringskassan poängterar att det huvudsakliga syftet är att individen ska klara av att arbeta 10 timmar/vecka. Förutom detta finns inga tydliga skillnader i svar mellan de olika remitterande instanserna.

Gemensamma förväntningar på Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko är:

- att individens arbetsförmåga ska bli ordentligt utredd
- att individen på något sätt ska komma närmare arbetsmarknaden och självförsörjning
- att personalen ska stötta och motivera individen för att stärka dennes självförtroende

Handläggarna på Arbetsförmedlingen förtydligar att utredningen ska svara på frågan om *vad* individen kan arbeta med samt *hur mycket* individen kan arbeta, samt givetvis om denne bedöms kunna arbeta överhuvudtaget. Samtliga handläggare inom Försäkringskassan specificerar i sin tur att deras förväntningar är att individen ska klara av att arbeta tio timmar/vecka - tröskelkravet för att kunna påbörja rehabilitering inom Arbetsförmedlingen. Handläggarna från Ekonomiskt bistånd poängterar att fokus ligger på att individen ska komma närmare arbetsmarknaden, men deras svar skiljer sig åt något när det gäller det exakta slutmålet för individen. En av handläggarna nämner att individen efter Basen kan tänkas gå vidare till rehabilitering eller någon form av arbetsmarknadsåtgärder medan en annan poängterar att det är svårt att sätta ett definitivt slutmål för individen då detta beror på dennes individuella förutsättningar. Den tredje menar att fokus bör ligga på att genom utredningen kunna hitta *rätt* åtgärd för individen.

Förändringar i verksamheten över tid

Majoriteten av handläggarna har svårt att se några förändringar i verksamheten över tid. Ett utökat utbud av arbetsmarknadsåtgärder, ändrade regler för sjukskrivning samt ett ökat antal sökande till Basen är dock några förändringar som enstaka handläggare anser ha haft betydelse för verksamheten. En handläggare upplever att kraven på vad klienten förväntas kunna prestera under tiden som denne är aktiv inom Basen har skärpts, något han upplever som positivt.

Samtliga handläggare på Försäkringskassan kommenterar dock att tydligare tidsbegränsningar för vistelsen på Basen skapat stress hos personalen som arbetar där. Två av handläggarna menar att de skilda uppfattningarna om tidsperioden har skapat vissa konflikter. Två av handläggarna poängterar vidare att de ställer sig positiva till den skärpta tidsperioden.

Målet med Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko

Handläggarnas syn på vad målet med Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko är påminner till stor del om de förväntningar som dessa har på verksamheten. Således svarar samtliga att målet är att individen ska komma närmare arbete och självförsörjning samt att dennes arbetsförmåga ska bli utredd. Likaså svarar samtliga handläggare från Försäkringskassan att målet är att individen ska kunna klara av att arbeta tio timmar/vecka för att sedan fortsätta till rehabilitering.

”Basen är som en förträning inför rehabiliteringen”

förklarar en handläggare från Försäkringskassan.

Tre av de övriga handläggarna nämner också rehabilitering som ett mål efter Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko, men ser även att individen kan ha en framtid inom andra arbetsmarknadsåtgärder. Flertalet av handläggarna ser det också som ett mål i sig att de själva, efter utredningen, vet vilka krav de kan ställa på individen:

”Med en ordentlig utredning att luta sig mot vet vi hur vi kan arbeta vidare med klienten. Vad vi kan ställa för krav, hur mycket den kan jobba, vad den kan arbeta med och vilka anpassningar som krävs.”

Ökat självförtroende, självinsikt om sin egen arbetsförmåga samt en ökad motivation hos klienten beskrivs som viktiga mål av hälften av handläggarna. Att individen aktiveras, får komma ut ur sin isolering och får tilltro till sin egen förmåga är exempel på andra mål som nämns av enskilda handläggare. För utlandsfödda kan tiden på Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko också innebära att dessa får en möjlighet att träna på svenska, nämner en handläggare.

Styrkor

Gemensamt för merparten av handläggarna är att de tycker att det är positivt att Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko finns överhuvudtaget. Utredningsmöjligheten samt det långvariga, nära arbetet med klienten är unikt för verksamheten och utan Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko hade de inte haft någonstans att vända sig med dessa individer. Samarbetet med arbetskonsulenterna samt rutinerna - det inledande trepartsamtalet, den kontinuerliga återkopplingen samt det avslutande samtalet - beskrivs av drygt hälften som en fördel med verksamheten.

Stödet för klienten, att denne på detta sätt kan återfå tilltro till myndigheterna samt att klienten kan uppleva gemenskap på Reko är andra positiva aspekter som nämns. Andra enskilda svar rör det positiva i att individen utreds i *aktivitet*. En utredning som genomförs under tiden som individen aktiverar sig ger ett helt annat resultat än en utredning av en individ som bara sitter hemma, förklarar en handläggare.

Svagheter

När det gäller de negativa aspekterna av verksamheten så framkommer det från två av handläggarna från Försäkringskassan att otydligheten gällande längden på klientens vistelse på Basen har skapat problem. En handläggare menar att Försäkringskassans personal ser utredningen som Basens huvudsyfte medan personalen på Basen det som att rehabiliteringen är huvudsyftet med verksamheten. De båda aktiviteterna tar olika lång tid och det kan vara en anledning till problematiken förklarar denne. Oklarheter angående syftet med verksamheten har lett till klagomål som yttrats under möten med klienter, vilket upplevts som mycket negativt. Ytterligare en handläggare från Ekonomiskt bistånd anser att det borde göras individuella bedömningar angående hur lång tid en klient ska delta i Basens verksamhet.

En handläggare på Arbetsförmedlingen upplever det som väldigt negativt att flera av de utredningar som gjorts genom Arbetsförmågebedömningen inom Reko inte har godtagits av Försäkringskassan. Då utredningen klarlagt att personen inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande blir klienten inte berättigad till arbetslöshetsersättning, och då Försäkringskassan inte godtar utredningen tvingas individen söka sig till Ekonomiskt bistånd istället. Handläggaren upplevde detta som mycket negativt och ansåg att det var slöseri med både hennes och klientens tid.[2]

En annan handläggare har upplevt problem då hennes klient blivit anvisad till en arbetsplats genom Basen, men vid ankomst till arbetet visade det sig att arbetsgivaren inte var redo att ta emot klienten. Vidare anser en handläggare att arbetskonsulenterna inom Basen kunde vara ännu mer positiva och drivande, då hon anser att de i dagsläget kan dämpa klientens motivation. Slutligen upplever en handläggare att det är ett problem med de arbetsplatser inom Reko där arbetsförmågan ska prövas, då dessa inte är tillgängliga för individer med hörsel- och/eller allergiproblem.

Resultat för klienten

Överlag hade handläggarna till en början ganska svårt att svara på frågan om hur Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko hade förändrat deras klienters livssituation. Tre handläggare påpekar att flera av deras klienter har hoppat av under utredningens gång, men de är osäkra på anledningen till avbrottet. Två andra handläggare påpekar att de enbart haft kontakt med dem som gått vidare till rehabiliteringen respektive med dem som gått tillbaka till sjukskrivningen.

Flertalet av handläggarna kommenterar att de haft klienter som inte klarat av att gå vidare till arbete eller rehabilitering, men samtliga menar på att det också är ett resultat av utredningen. I bedömningen av arbetsförmågan blir det givetvis några som inte bedöms kunna arbeta och som går tillbaka till sjukskrivningen igen, kommenterar flera handläggare. En handläggare menar att resultatet på så vis också kan bli att individens medicinska problem blir utrett i högre grad än vad det annars skulle bli.

Majoriteten av handläggarna är dock överens om att klienterna går ut med ett bättre självförtroende efter tiden på Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko. Hälften kommenterar att just möjligheten att få prova på att arbeta och se att de faktiskt klarar av det, har varit avgörande för klienterna.

[2] Då denna information framkom i den näst sista intervjun hade jag inte möjlighet att vidare utreda om även de andra handläggarna också hade haft samma problem.

*”Det ligger mycket rädsla bakom det när de **säger** att de inte kan. När de får möjlighet att faktiskt prova på att arbeta kan det väcka en gnista inom dem. Att de upptäcker att de har en förmåga trots sjukdomen.”*

Att individen har lämnat isoleringen hemma och fått uppleva att det finns människor som vill hjälpa dem, har även det varit viktiga resultat enligt två av handläggarna.

Framtiden

Alla handläggarna uttrycker att det finns ett stort behov av den verksamhet som Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko driver. Samtliga vill att den ska få finnas kvar även i fortsättningen och flera kommenterar hur verksamheten underlättar deras dagliga arbete.

Fyra handläggare önskar även att arbetskonsulenterna ger klienterna mer tid innan de avskriver klienten från utredningen. De har alla haft individer som blivit utskrivna från Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko, som de önskade hade fått en andra chans. Två av handläggarna ser gärna att verksamheten flyttas från Reko då både lokalerna och verksamhetens rykte är lite skamfilade. När det gäller arbetet med individen finns enskilda önskemål om att man fortsätter att utreda hela bilden med såväl fysiska som psykiska problem samt att man i arbetet ska fokusera på det friska hos individen. En handläggare tycker även att det är viktigt att tidigt i processen förtydliga för klienten vad målet är så att det inte blir en isolerad insats.

Några andra enskilda förslag på utveckling av verksamheten är att:

- Korta ner tiden klienten är aktiv i verksamheten genom att individen enbart behöver uppvisa en förmåga att arbeta två timmar/dag under två-tre dagar.
- Utveckla ett samarbete med en erfaren psykolog som finns tillgänglig under och efter utredningen. Se utredningen som en möjlighet för individen att få rätt vård.
- Arbeta för att skapa fler *olika* arbetsplatser där arbetsförmågan kan prövas. Särskilt önskas fler arbetsplatser inom industriproduktion.
- Arbeta för att hitta fler anpassade arbetsplatser. Se till att individerna inte ”fastnar” på Reko. (Frågeguide, se bilaga 1)

4.2 Intervjuer av deltagare

Sammanlagt har 11 deltagare intervjuats. Sex som har deltagit i Arbetsförmågebedömningen och fem som deltagit i Basens verksamhet.

Följande frågor ställdes:

Varför blev du remitterad till Basen/Arbetsförmågebedömning?

<u>Basen</u>

Tre av de intervjuade angav att de p.g.a lång period av sjukskrivning (med sjukpenning/sjukersättning) blev remitterade till Basen.

Två hade långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Två deltagare betonade särskilt att de ville få sin arbetsförmåga bedömd. En av de intervjuade kände sig ”dit-tvingad”.

Arbetsförmågebedömning

Tre av de sex intervjuade uppger specifikt att de skulle/ville få sin arbetsförmåga bedömd. Läs och skrivsvårigheter, olika typer av fysiska funktionsnedsättningar anges som orsaken.

Upplever du att din livssituation förändrades under tiden i Basen/Arbetsförmågebedömning?

Basen

Två svarar att de ej upplevde någon förändring, Två av de intervjuade uppgav att en förbättring skede, en av dessa fick arbete under tiden och en upplevde de stödjande samtalen som positiva. Slutligen upplevde en deltagare att situationen försämrades, detta p.g.a. fysiska besvär vilka eskalerade under arbetsprövningen.

Arbetsförmågebedömning

Två deltagare uppger att deras livssituation förändrats till det bättre, två till det sämre. En deltagare nämner ”fick lön för första gången”. En annan deltagare knöt nya kontakter under tiden vilket hon anser vara en positiv ”livsförändring”.

Vad upplevde du var positivt med Basen /Arbetsförmågebedömning?

Basen

Tre deltagare uppger att arbetsprövning och deltagande i kurser var positivt. En nämner speciellt samtalen med handläggaren på Basen.

Arbetsförmågebedömning

Fyra av de sex deltagare som intervjuats nämner handläggarna på Arbetsförmågebedömning som något positivt under tiden de deltagit i verksamheten. De fick stöd och hjälp, blev ”lyssnad till” som en av de intervjuade säger.

”Arbetskamrater och samvaro var bra” svarar en deltagare. En annan deltagare svarar: ”Bra uppföljning av arbetskonsulenterna”

Upplevde du något som var mindre bra eller negativt med Basen/ Arbetsförmågebedömning?

Basen

Två deltagare nämner miljön på Reko som negativ. En av dessa uppger att någon anpassning av arbetsplatsen ej skedde trots att hon uppger sig ha problem med ryggen. Enahanda arbetsuppgifter uppger den andra intervjuade som något negativt. En deltagare anser att det fanns för lite utrymme för kontakt med handläggarna på Basen.

Arbetsförmågebedömning

Fyra av de sex som intervjuats nämner arbetsmiljön på Reko. ”Enahanda arbetsuppgifter”, ”ej anpassad arbetsplats då jag har ryggproblem”, ”arbetsmiljön var dålig”. Två deltagare hade inget negativt att säga.

Hur ser din situation ut i dag?

Basen

Tre personer uppger att de i dag uppbär 100% sjukersättning varav en av dessa deltar i rehabiliteringsinsatser. En annan deltagare uppbär sjukpenning. En deltagare är i Jobb- och utvecklingsgarantin.

.

Arbetsförmågebedömning

En uppger sig ha arbetsträning genom FK, en deltagare har utvecklingsanställning medan resterande fyra är arbetslösa. En av dessa uppger sig vara sjukskriven..

5. Sammanställning av enkäter som Basens personal använder vid avslut.

I det följande redogörs för 20 slumpmässigt utvalda enkäter (av 74 enkäter), vilka Basens personal använder vid avslut med respektive deltagare. Enkäten innehåller både öppna och slutna svarsalternativ.

Könsfördelningen bland deltagarna har varit 16 kvinnor och 4 män. Medelåldern för samtliga deltagare var 46 år.

Aktiviteter jag deltagit i inom Basen och vad de haft för betydelse för mig

(skala 0 – 10 där 10 är högsta/bästa värde)

Samtal med arbetskonsulent:	9,2	15 svarat av 20
Datakurs grund:	8,1	12 svarat av 20
Arbetsträning:	8,1	7 svarat av 20

Hur tycker du att bemötandet från din arbetskonsulent varit under tiden på Basen

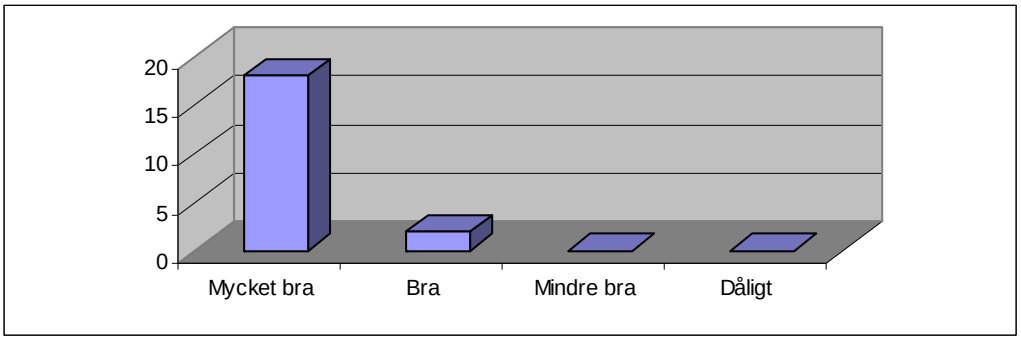

Mycket bra:18
Bra: 2
Mindre bra: 0
Dåligt: 0
20 av 20 har svarat.

Den tid du varit inskriven i basen, har den varit tillräcklig?

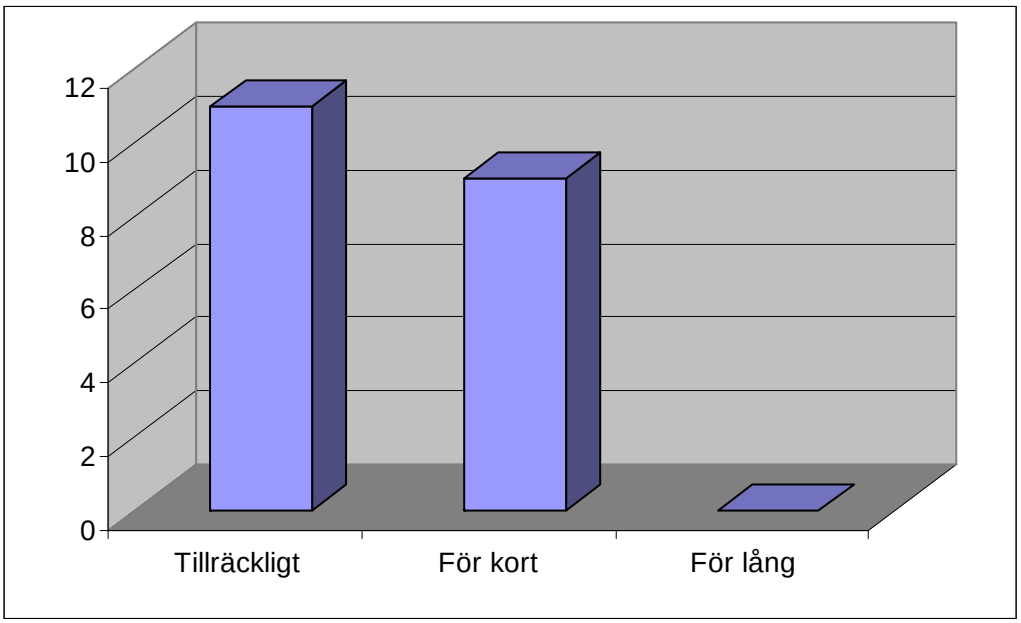

Tillräckligt: 11
För kort: 9
För lång. 0
20 av 20 har svarat.

Hur har det fungerat för dig att ta dig till Basens lokaler?

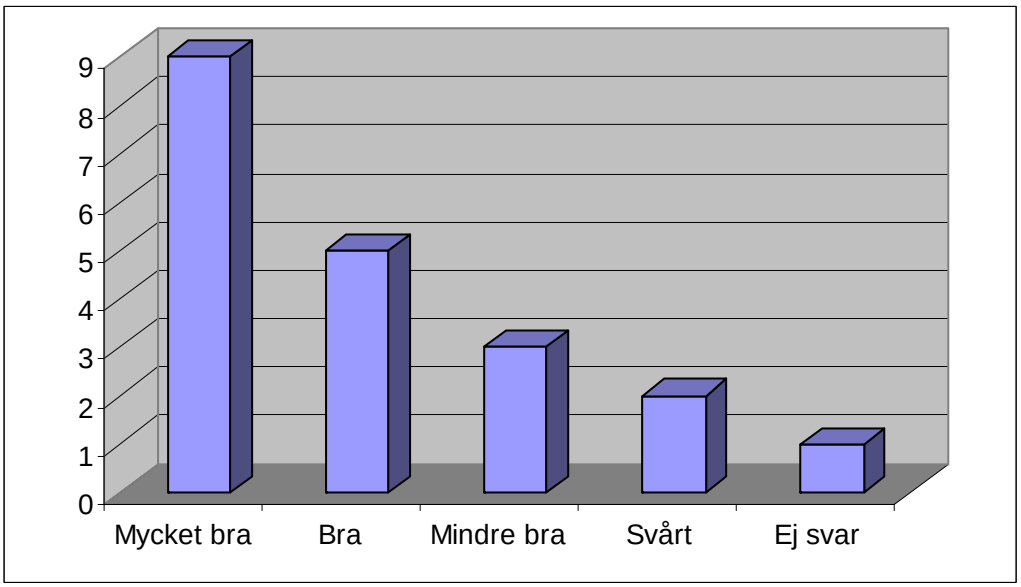

Mycket bra. 9

Bra: 5
Mindre bra: 3
Svårt. 2
Ej svar: 1
20 av 20 har svarat.

Basens verksamhet är även förlagd till andra verksamheter, t.ex Infoteket, Hälsoteamet, Trozellihuset, arbetsplatser mm. Hur har det fungerat för dig?

Mycket bra 4
Bra: 2
Mindre bra: 2
Svårt: 0
Ej svar/enbart deltagit i Basens verksamhet på Reko: 12
20 av 20 har svarat.

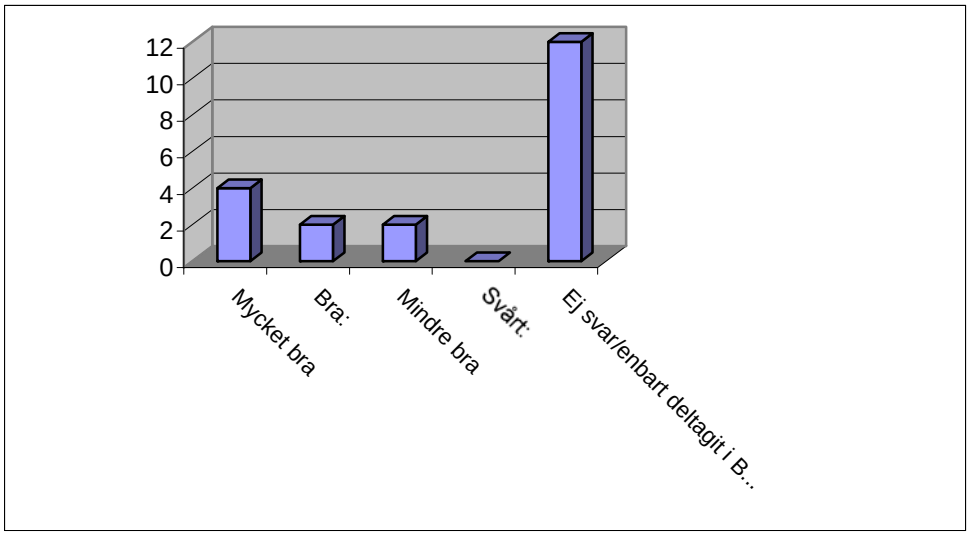

Hur upplever du att ditt eget engagemang har varit under tiden i Basen?
(skala 0 – 10 där 10 är högsta/bästa värde)

7, 2 varav 2 ej svarat.
18 av 20 har svarat.

6. Statistik

6.1 Basen

Antal deltagare

Sedan starten 2006 fram till årsskiftet 2008/2009 har totalt 189 individer varav 115 kvinnor och 74 män, deltagit i Basens verksamhet. Av dessa har Ekonomiskt bistånd (EB) remitterat 80 individer medan Försäkringskassan (FK) har remitterat 109. Av de 189 deltatagare som påbörjat har 36 avbrutit och för nio deltagare framgår det inte i det statistiska materialet (månatliga excelfiler som tillsänds samordningsförbundet) om de avbrutit eller fullföljt.

Medelålder

Den genomsnittliga medelåldern är 42 år.

Inskrivningstid

Den genomsnittliga tid de 40 slumpmässigt (20 från EB samt 20 från FK) utvalda deltagarna varit inskrivna i Basen är drygt 4,5 månader.

Avslag på ansökan/remiss

76 avslag på inkomna remisser finns bevarade i kronologisk ordning från start till mars 2009.

Exempel på avslagsorsak:

- ”Avvaktan i väntan då sökande blir bostadslös snart.”
- ”Har klar planering på AF redan (lönebidragsanställning)”
- ”Personen bör utredas medicinskt, ej aktuell för närvarande”
- ”Återtagande av ansökan från FK då annan åtgärd är aktuell”
- ”Sökande har erhållit anställning, därför ej aktuell”
- ”Ej aktuell för Basen, bedöms vara i behov av andra stödinsatser”
- ”Har ej kommit på möten trots flera kallelser.”
- ”Kallad på flera möten, kom ej. Har ej varit i kontakt med Ek.bistånd.”
- ”Ej aktuell för Basen, till Cupan istället.”
- ”Ej aktuell för Basen då personen gått direkt till samverkan istället.”

Avslagsorsakerna varierar. Att individen ej bedöms vara beredd eller istånd att genomföra ett deltagande i Basens verksamhet är den mest frekventa, även att andra åtgärder/insatser är aktuella.

Försörjning i nuläget (februari-maj 2009)

Deltagare från Ekonomiskt bistånd

Av 20 slumpmässigt utvalda individer som EB remitterat och som dessutom erhöll ekonomiskt bistånd vid start, erhöll 17 individer (85 %) ekonomsikt bistånd någon gång under perioden 2009-02-01 – 2009-05-01.

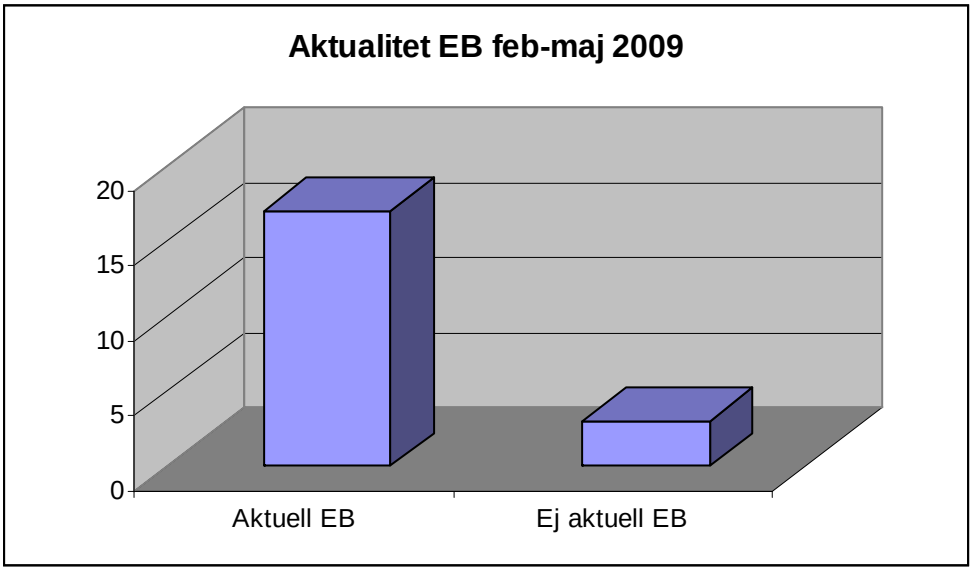

Deltagare från Försäkringskassan

Av de 20 slumpmässigt utvalda individer som FK remitterat erhöll 19 ersättning från FK vid start, en erhöll ersättning från Ekonomiskt bistånd. Under perioden 2009-02-01 – 2009-05-01. erhöll två av dessa ekonomsikt bistånd.

12 individer är fortfarande aktuella på FK. Fyra av dessa har sjukersättning, helt eller delvis. Tre har sjukpenning. Fem individer är föremål för samverkan AF/FK (Rehabpenning). Av resterande som ej är aktuella uppbär en individ föräldrapenning.

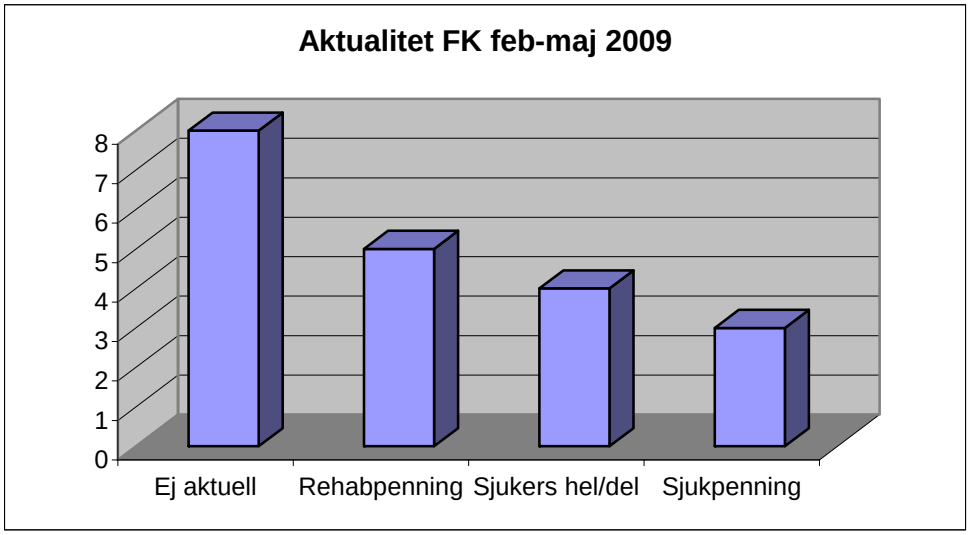

6.2 Arbetsförmågebedömning

Antal deltagare

Antalet inskrivna i Arbetsförmågebedömning fram till årsskiftet 2008/2009 är totalt 111 varav 58 kvinnor (52%). Av dessa 111 har 10 ej fullföljt.

Medelålder

Den genomsnittliga medelåldern är 45 år

Inskrivningstid

Den genomsnittliga inskrivningstiden är 10 – 12 veckor enligt inrapporterad statistik. I början (för de två första grupperna) var inskrivningstiden kortare, ca 4 veckor.

Uppgiven försörjning vid start i Arbetsförmågebedömning

42 personer hade Ek.bistånd, 39 personer A-kassa, 19 personer hade ersättning från FK varav 15 sjukersättning/del, 4 sjukpenning/del. 9 personer hade ingen av offentlig försörjning/bidrag.

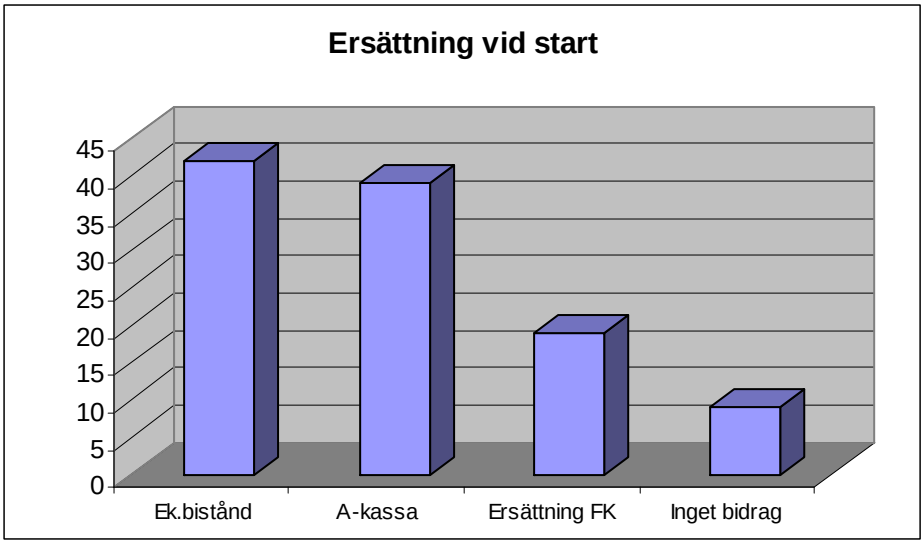

Försörjning i nuläget (februari-maj 2009)

Av de 20 slumpmässigt utvalda deltagarna i arbetsförmågebedömning, samtliga remitterade av AF, hade åtta uppgiven ersättning från A-kassa. Fem hade ekonomsikt bistånd, en ”ersättning FK”, en hade föräldrapenning och tre saknade offentlig försörjning. Av de fem som hade ekonomsikt bistånd vid start kvarstår två som erhållit ersättning från Ekonomiskt bistånd, någon gång under perioden februari-maj 2009.

Situationen för dessa 20 deltagare avseende perioden februari-maj 2009 är följande: Fem är i jobb och utvecklingsgarantin, sju är arbetslösa, tre förhindrade ta arbete, två har

utvecklingsanställning, för två har kontakten upphört. En har arbetslivsinriktad rehab. Tre av de arbetslösa har ersättning från A-kassa.

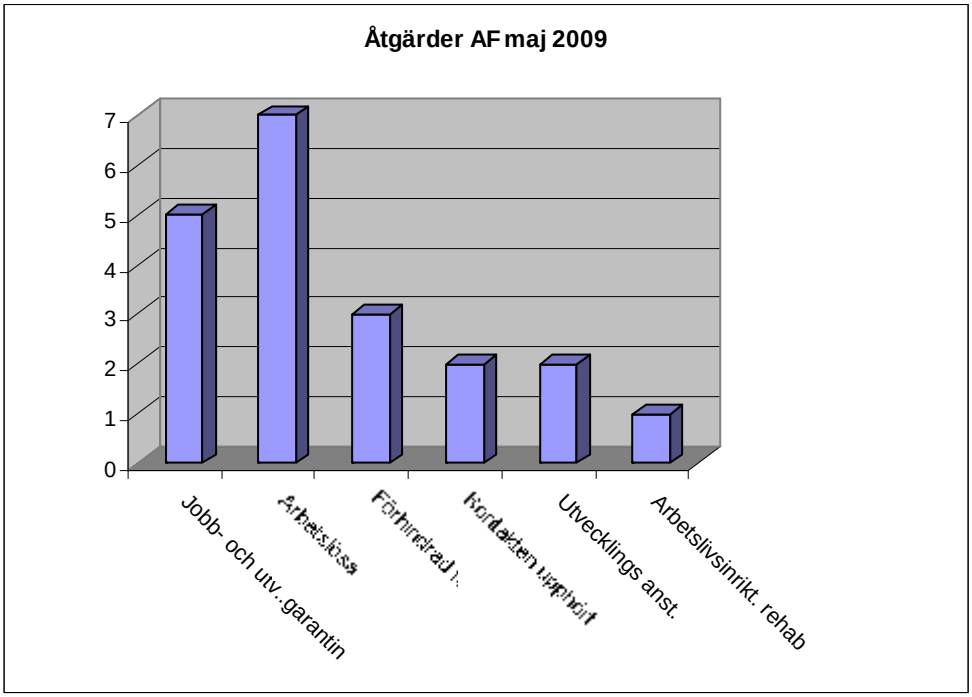

6.3 Fallbeskrivningar av remitterade från Ekonomiskt bistånd till Basen

I det följande redogörs för samtliga slumpmässigt utvalda deltagare som remitterats av Ekonomsikt bistånd till Basen under åren 2006 – 2008, totalt 20 deltagare. Uppföljningen har skett genom studier av socialjournaler i Ekonomiskt biståndsdatasystem. All redovisning sker avidentifierat. Beträffande ”aktuell för ekonomsikt bistånd” menas att en data-akt funnits öppen. Det kan innebära att klienten (deltagaren) varit helt beroende av ekonomiskt bistånd men också att utfyllnad skett då andra ersättningar/lön ej räckt till för deltagarens försörjning. Normalt stängs ett ärende i datasystemet 90 dagar efter sista aktivitet.

Som bilaga 2 finns en förenklad sammanställning av samtliga 20 deltagare. Där framgår att den genomsnittliga tiden för aktualitet i/hos Ekonomsikt bistånd är ca 11 år med en ”spännvidd” från 2 till 18 år.
"Arbetssökande AF" kan innebära att deltagaren var aktivt arbetssökande vid starttillfället (sex deltagare) eller enbart inskriven och ej bedömts vara "anställningsbar", (10 deltagare) av de 20 deltagare som redovisas i bilaga 2.

Deltagare 1: Före Basen studerade deltagaren men avbröt studierna.
Våren 2009 har deltagaren tillfällig timanställning.
Deltagaren har varit aktuell för ekonomiskt bistånd mellan åren 1994-1996, 1997-1999 samt från år 2001. Avslutade Basen april 2007.
Basens kommentar vid avslut. ”Inskriven Cupan”.

Deltagare 2: Före Basen, arbetslös utan inkomst, anmäld AF. Efter deltagande i Basen (avslutat år 2007) kopplas socialkontoret in då deltagaren har problem med boende. Bedöms av AF ej stå till arbetsmarknadens förfogande (funktionshinder). Har ändå kontakt med socialkonsulent på AF. Anvisats och genomgått arbetsprövning på Arbetsförmågebedömningen. Erbjudits praktikplats under våren 2009 men uteblivit efter några dagar.
Deltagaren har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan år 1992 med avbrott åren 2002-2004. Avslutade Basen april 2007
Basens kommentar vid avslut. ”Åter FÖK (Ek.bistånd), arbetssökande, stöd genom AF”

Deltagare 3: Före Basen, tillfälligt arbete som upphörde. Deltagaren har efter avslutat deltagande i Basen varit inskriven i annat projekt, finansierat av samordningsförbundet. Är våren och försommaren 2009 sjukskriven. Har barn med funktionshinder. Har sedan avslutningen i Basen bedömts stå till arbetsmarknadens förfogande och varit inskriven på AF. Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan år 2001 med kortare avbrott.
Avslutade Basen okt 2007.
Basens kommentar vid avslut: ”Är under medicinsk utredning”

Deltagare 4: Kortare sjukskrivningsperioder vid starttillfället i Basen, av annat projekt bedömd ej stå till arbetsmarkandens förfogande.
Är våren 2009 med i Komjobb.
Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan år 1991. Avslutade Basen jan 2008.
Basens kommentar vid avslut. ”Vidare till Cupan”

Deltagare 5: Kom till Basen via annat projekt, finansierat av samordningsförbundet.

Aktuell för Jobb och utvecklingsgarantin maj 2009.
Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan år 1992. Avslutade Basen sept 2008.
Basens kommentar vid avslut. ”Åter Ekonomsikt bistånd, inskrivning i Cupan””

Deltagare 6: Vid start uppbar deltagaren A-kassa. Våren 2009 har deltagaren deltidsarbete och uppbär utfyllnad från Ek.bistånd.
Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan år 2005. Avslutade Basen juni 2008.
Basens kommentar vid avslut. ”AF; inskriven Jobb och utvecklingsgarantin”

Deltagare 7: Före Basen aktuell för ungdomsgarantin av vilket det dock ej blev något av.
Är i dagsläget (maj 2009) inskriven som arbetssökande på AF, uppbär ek.bistånd.
Har varit aktuell för ekonomiskt bistånd sedan år 2002. Avslutade Basen sept 2007
Basens kommentar vid avslut. ”Börja studera”

Deltagare 8: Vid tidpunkt för start på Basen är deltagaren projektanställd. Fick avslag på begäran om sjukpenning (år 2008).
Arbetssökande AF. (maj 2009) Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 2007.
Avslutade Basen okt 2008. Basens kommentar vid avslut: ” Åter EB skrivs in i CUPAN.”

Deltagare 9: Vid tidpunkten före Basen, inskriven AF. Är under våren 2009 aktuell för insatser från socialkontorets sida p.g.a. missbruksproblem.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 1996.
Avslutade Basen nov 2008. Basens kommentar vid avslut: ”åter Ekonomiskt bistånd, ”

Deltagare 10: Deltagaren deltog i annat projekt, finansierat av samordningsförbundet innan Basen. Har under våren 2009 Ek.bistånd. Är föremål för utredning inom psykiatrin. Ansökan om sjukersättning inlämnad, utredning pågår enligt social-journal.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 1991. Avslutade Basen nov 2008.
Basens kommentar vid avslut: ”fått komjobb via Cupan”

Deltagare 11: Vid tidpunkt före Basen fick deltagaren avslag på ansökan om ”sjukbidrag”.
AF har enligt social-journal, ej bedömt att deltagaren stått till arbetsmarknadens förfogande.
Utredning pågår på AF om ”anpassad anställning” våren 2009.
Deltagaren har i perioder varit sjukskriven under år 2008-2009. Utreds medicinskt.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 2002. Avslutade Basen okt 2008.
Basens kommentar vid avslut: ” Fortsatt medicinsk utredning, sedan deltid lönebidrag, samplanering med AF.”

Deltagare 12: Vid tidpunkt för start i Basen, bedömd arbetsförmåga på AF. Kom ej in på sökt yrkesutbildning. Var under år 2008 före Basen, inskriven i annat projekt. Har erhållit sommarjobb (maj 2009). Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 1998.
Avslutade Basen juni 2008.
Basens kommentar vid avslut: ”Sommarvik inom äldreomsorgen”.

Deltagare 13: Vid start, aktivt arbetssökande AF. Deltagaren har under våren 2009 praktiskplats på Reko. Avslag på Komjobb då handläggare ej bedömt deltagaren vara aktivt arbetssökande i tillräcklig utsträckning. Kodad funktionshindrad.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 1994. Avslutade Basen juni 2008.
Basens kommentar vid avslut: ”FK/AF”

Deltagare 14: Vid start, arbetssökande AF. Deltog i Basen och bedömdes för arbetsförmåga under år 2008. Utreds våren 2009 för rätt till sjukpenning. Psykiska problem.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 1994 med kortare avbrott. Avslutade Basen feb 2008. Basens kommentar vid avslut: ”anvisas Komjobb”

Deltagare 15: Vid tidpunkten för inskrivning i Basen, år 2007, är deltagaren sjukskriven. Deltagaren har maj 2009, praktikplats vilket enligt social-journalen fungerar väl.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd mellan åren 1993-1998 samt från år 2000-.
Avslutade Basen dec 2007. Basens kommentar vid avslut: ”åter FÖK(EB) forts på returen genom FÖK”

Deltagare 16: Vid tidpunkten för inskrivning i Basen, aktivt arbetssökande och inskriven på AF (år 2007) Deltagaren är våren 2009 inskriven i jobb och utvecklingsgarantin.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 1993. Avslutade Basen april 2008.
Basens kommentar vid avslut: ”Klart med Cupan”

Deltagare 17: Aktivt arbetssökande 2007. Deltog i Basens verksamhet dock med en hel del frånvaro. Enligt social-journal, psykiska problem med alkoholmissbruk i perioder. (maj 2009)
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 2000. Avslutade Basen maj 2007.
Basens kommentar vid avslut: ”åter FÖK behov av insats genom socialtjänst”

Deltagare 18: Vid tidpunkten för ansökan till Basen är deltagaren aktivt arbetssökande dock ej berättigad till A-kassa. Kortare sjukskrivningsperioder pga fysiska problem.
Har under våren 2009 en tillfällig anställning och har enligt social-journal erhållit en provanställning.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd under perioden 1999-2000, 2003 samt från år 2005.
Avslutade Basen april 2007.
Basens kommentar vid avslut: ” Åter FÖK, återinskriven AF, aktivt arbetssökande”

Deltagare 19: Vid tidpunkten för inskrivning i Basen (år 2007) är deltagaren aktivt arbetssökande "inskriven AF Primär" enligt social-journal.
Deltar under våren 2009 i Jobb o utvecklingsgarantin. Erhåller utfyllnad från Ek.bistånd.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd år 1996, 1999-2003 samt från år 2004. Avslutade Basen mars 2007. Basens kommentar vid avslut: ” Åter FÖK aktuell för åtgärd därigenom (REKO) och aktivt arbetssökande AF”

Deltagare 20: Vid tidpunkt för deltagande i Basen (år 2008), avslag på begäran om sjukersättning pga. förslitningsskador. Är i maj 2009 aktiv i kommunalt projekt. Eventuell praktikplats över sommaren.
Har varit aktuell för ekonomsikt bistånd sedan år 2007. Avslutade Basen okt 2008.
Basens kommentar vid avslut: ”åter EB, aktuell för åtgärd (REKO)”

7. Resultat – slutsats

Inledning

Förutom resultat i form av måluppfyllelse, uppgiven försörjning vid start och avslut, samt inhämtande av uppgifter om någon form av ersättning/bidrag utgår från de tre huvudmännen, bygger slutsatserna mest på ”upplevelser”. Hur har remittenter, medarbetare i projekten samt 11 slumpvis utvalda deltagare uppfattat hur projekten fungerar. Som ett komplement har dock en fördjupad studie skett vad beträffar de deltagare som remitterats av EB. Detta har varit möjligt då utvärderaren har tillgång till Ekonomsikt biståndsdatasystem.

Måluppfyllelse

Målen från uppdragsavtalet är uppdelade i tre nivåer med individ-, verksamhets- och resultatmål enligt följande;

Individnivå

Att varje individuell utredning ska kunna fastställa om arbets- och utbildningsförmåga finns, hur stor den är och vilka begränsningar som föreligger samt ge förslag på individuella insatser/åtgärder som på sikt leder till självförsörjning.

Kommentar;

I stort kan konstateras att målet är uppnått

Verksamhetsmål

Att för målgruppen utveckla en gemensam metodik med hög verkningsgrad samt ta tillvara på nya kunskaper och erfarenheter.

Kommentar;

I stort kan konstateras att målet är uppnått

Resultatmål

Att 50 % av deltagarna som fullföljt insatsen hos Basen ska vara rustade att stå till arbetsmarknadens förfogande eller påbörja studier senast sex 6 månader efter avslutad insats.

Kommentar;

Det totala resultatet för verksamheten har inte gått att mäta eftersom tanken var att mätningen skulle ske genom det nationella uppföljningssystemet SUS (system för resultatuppföljning av samverkan inom rehabiliteringsområdet), blankett M 3, sex månader efter avslutad insats. Möjligheten till långtidsuppföljning efter sex månader finns inte längre kvar i SUS eftersom svarsfrekvensen var mycket låg.

Mätning mot målet sker i denna utvärdering istället utifrån de 60 slumpmässigt utvalda individer, dvs. 20 personer från respektive myndighet (Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och ekonomiskt bistånd).

För de 20 personer som remitterats från Arbetsförmedlingen har 14 personer (fem jobb- och utvecklingsgarantin, sju arbetslösa, två utvecklingsanställningar) ett positivt resultat, dvs. 70 % måluppfyllelse.

För de 19 personer (totalt 20 slumpmässigt utvalda personer varav en är kodad som ekonomiskt bistånd och räknas i denna del som ett bortfall) som remitterats från Försäkringskassan är fem personer aktuella i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassa och sju är inte aktuella. En av de sju personerna är i dagsläget föräldraledig. Några säkra slutsatser om måluppfyllelse går inte att dra men vid en bedömning att de sex som ej är aktuella på försäkringskassan och de fem personer aktuella i samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassa räknas samman som ett positivt resultat, blir utfallet 58 % måluppfyllelse.

För de 20 personer som kom från ekonomiskt bistånd (EB) har en fördjupad uppföljning genomförts. 13 av dessa personer (fem med olika typer av anställningar, tre jobb- och utvecklingsgarantin, två arbetssökande och tre på praktikplatser) uppvisar ett positivt resultat, dvs 65 % av deltagarna står till arbetsmarknadens förfogande eller har fått ett arbete.

Slår vi samman samtliga 59 deltagare så har 38 personer en positiv utveckling, dvs. måluppfyllelsen uppgår till 64 %.

Försörjningssituation

Beträffande Basens deltagare kan konstateras att de som remitterats från EB, har lång tid med bidragsberoende bakom sig. De 20 som remitterats från EB har i genomsnitt 11 års förekomst i Ek.bistånd bakom sig. Det kan handla om allt från ”helt” bidrag till utfyllnad p.g.a. otillräckliga inkomster från annat håll.

Resultatet för denna grupp får anses tillfredsställande med tanke på långt ”utanförskap” 11 av 20 har gått från sysslolöshet till någon form av åtgärder med ”sysselsättningsinnehåll”.

Antalet individer som lämnat sjukersättning/sjukpenning har också minskat men huruvida det är en följd av förändrade regelsystem och bedömningar är svårt att dra någon säker slutsats om.

Professionens/medarbetarnas syn på verksamheten

<u>Basen</u>

När det gäller ledning/styrning av verksamhet så har den påverkats genom flera byten av enhetschefer under projekttiden. Att ha en ansvarig i ledningsposition som är insatt i verksamhet och kan föra fram medarbetarnas synpunkter och även återkoppla information, ser medarbetarna som en viktig del för att verksamheten skall fungera bra.

Under det första året så genomfördes en del gruppverksamhet . Arbetskonsulenterna samlade då en grupp deltagare som var i ungefär samma skede av sitt deltagande. Gruppverksamheten pågick under 5 veckor med två tillfälle /vecka. Arbetskonsulenterna utgick från teman som livsstil och hälsa samt omvärldskunskap med inriktning mot arbete. Syftet var att deltagaren skulle komma igång med att vara och fungera i ett socialt sammanhang, få början till struktur och viss regelbundenhet i sin vardag. De valda ämnesområdena var också viktiga som utgångspunkt för deltagarnas möjlighet att bearbeta sin situation och erfarenhet samt få ny kunskap. Den här gruppverksamheten ansvarade arbetskonsulenterna själva för.
Från år 2008 har inte någon gruppverksamhet genomförts då arbetskonsulenterna bedömt att tiden inte räckt till. Idag arbetar man individuellt med deltagarna.

När arbetskonsulenterna skall söka efter en lämplig arbetsprövningsplats så finns möjlighet att använda REKOs verksamhet. Platserna inom REKO är inte alltid lämpliga utifrån deltagarens behov, förmåga och önskemål. Att söka arbetsplats utanför REKO har varit svårt och arbetskonsulenterna har till viss del fått använda tidigare kontakter. Arkivdata på Trozellihuset är en verksamhet som ofta används som arbetsprövning. Sedan verksamheten Näringslivssamordning startade så har arbetskonsulenterna därigenom fått en bra hjälp i anskaffande av platser när de själva har haft svårt få fram en lämplig plats.
För deltagare från försäkringskassan kan ekonomin vara avgörande var prövningsplatsen blir belägen då de ej har möjlighet till reseersättning. Det är en förändring som skett sedan försäkringskassans regelsystem ändrats.

Då det var ett stort inflöde av anvisningar och det blev väntetider innan arbetskonsulenterna kunde påbörja med nya deltagare så utökades det med ytterligare en arbetskonsulent under våren 2008.

Medarbetarna har även lämnat synpunkter på att de från början inte fick delta i Basens referensgrupp

<u>Arbetsförmågebedömning</u>

Mycket av samtalen har framåtsyftande inslag om vad som är möjligt och vad individen kan göra i framtiden. Det anses viktigt att bygga på det ”friska” för att ett så bra resultat som möjligt ska uppnås.

Arbetsprövningsplatsen finns även utanför Rekos verksamhet.
Det som uppges saknas är större ”bredd” på arbetsprövningsplatser, ex vis inom kontor/administration.

Arbetsmetoderna har ej ändrats under projekttiden då de bedöms fungera väl. Avhoppen har varit få under 10% och det kan enligt handläggarna på Arbetsförmågebedömningen bl.a. tillskrivas de goda förberedelse och det urval som skett från AF:s sida. Det flesta ”avhopp”, dvs deltagaren har slutat innan prövningsperioden löpt ut, har varit pga sjukdom, fängelsevistelse eller arbete.

Intervjuer med remittenter

I intervjuer av handläggare framkommer att man överlag är nöjd med de insatser som utförs på Basen/Arbetsförmågebedömningar och att alternativ till denna verksamhet saknas. Dock

föreligger en viss diskrepans vad beträffar ”förväntningar” från remitterande handläggare och arbetskonsulenterna. Att fokusera på ”utredning” eller ”behandling”.

(Samordningsförbundets kansli, företrädare för FK och Basens personal har träffats vid flera tillfällen för att genomlysa och diskutera frågan om förväntningar och uppdragets art. Kansliets uppfattning är att uppdragets innehåll varit klart för alla parter.)

Intervjuer med deltagare

Sammanlagt har 11 deltagare intervjuats varav sex deltagit i arbetsförmågebedömning och fem från Basen. I intervjuer med deltagare från arbetsförmågebedömning framkommer att flertalet uppfattar arbetskonsulenterna som något positivt medan flertalet deltagare i Basen uppfattar att arbetsprövningen och deltagandet i kurser som positivt.

Det negativa som framkommer från intervjuerna för de båda verksamheterna är att arbetsmiljön/miljön på Reko uppfattas som negativ såsom ”enahanda arbetsuppgifter”, ej anpassad arbetsplats och dålig arbetsmiljö.

Enkättuppföljning av deltagare som avslutat insatsen vid Basen

I Basens egna utvärderingsmaterial, bestående av 20 slumpmässigt utvalda enkäter, är resultatet gott. De intervjuer som genomförts telefonledes med sammanlagt 11 deltagare stödjer inte till fullo den bilden men antalet intervjuade är för lågt för att det ska gå att dra några slutsatser. Dessutom är enkäterna ifyllda i samband med avslut på Basen medan telefonintervjuerna genomförts 1 till 2 år efter att deltagaren slutat på Basen.

8. Bilagor

Bilaga 1. Frågeguide – handläggare inom Försäkringskassan, Ekonomiskt bistånd samt Arbetsförmedlingen

- **Kan du börja med att berätta lite om vilken erfarenhet du haft av Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko.**

- Hur många klienter har du remitterat dit?
- Hur länge har du remitterat klienter dit?

- **Kan du sammanfatta problembilden hos de du remitterat till Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko.**

- Varför behövs Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?
- Personliga egenskaper hos de remitterade?

- **Vilka förväntningar har du på Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?**

- Varför valde du att remittera till just Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?
- Vad vill du att Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko ska göra/innebära för din klient??
- Vad förväntar du dig för resultat av Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?

- **Upplever du att Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko har förändrats över tid?**

- Har dina förväntningar på Basen/Reko förändrats sedan du remitterade din första klient dit?

- **Vad anser du vara målet med Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko för din/dina klient/er?**

- Ge gärna exempel med tanke på tidigare remitterade klienter!

- **Vad har varit bra med Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?**

- **Vad har varit dåligt med Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?**

- **Kan du se att Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko har förändrat din/a klients/klienters livssituation?**

- (Om ja) På vilket sätt har det förändrats? Ge exempel!
- (Om nej) varför inte?

(- Hur mycket kunskap har man om sina tidigare klienter? Hur mycket kan man veta?)

- **Vad har du för tankar och idéer om framtida arbetssätt för Basen/Arbetsförmågebedömningen inom Reko?**

- Anser du att verksamheten ska vara kvar?
- Bör den förändras? På vilket sätt?
- Har du några idéer för hur man ska utveckla verksamheten?

- **Har du något övrigt att tillägga?**

Bilaga 2.

	Läge vid start	Avslut mån-år	Enligt Basen vid avslut	Nuläge (maj 2009)	Antal år Ek.bist
Delt 1	Avbrutna studier	apr-07	Inskriven Cupan	Tillfällig anställning	12
Delt 2	Arbetslös utan inkomst, anmäld AF	apr-07	Åter EB arbetssökande stöd genom AF	Erbjudits praktikplats, uteblivit	15
Delt 3	Tillfälligt arbete som upphörde	okt-07	Är under medicinsk utredning	Sjukskriven i perioder, inskriven AF	8
Delt 4	Kortare sjukskrivningsperioder	jan-08	Vidare till Cupan	Komjobb	18
Delt 5	Deltog i annat projekt	sep-08	Åter EB. Inskrivning i CUPAN	Jobb o utvecklingsgarantin	17
Delt 6	Arbetslös med A-kassa	jun-08	AF, inskriven jobb- och utvecklingsgarantin	Deltidsarbete	4
Delt 7	Arbetssökande AF	sep-07	börjar studera	Aktivt arbetssökande, inskriven AF	7
Delt 8	Projektanställd, uppsagd	okt-08	åter EB, skrivs in i Cupan	Arbetssökande AF	2
Delt 9	Inskriven AF	nov-08	Åter EB, avbryts enl ö-k med handl då personen ej kommer till möten.	Socialkontoret	13
Delt 10	Annat projekt	nov-08	Fått Komjobb via CUPAN	Utredning om sjukersättning	18
Delt 11	Ej aktuell AF, tidvis sjukskriven	okt-08	Fortsatt med. utredning, sedan deltid lönebidrag, samplanering med AF.	Utreds medicinskt	7
Delt 12	Annat projekt	jun-08	sommarvik inom äldreomsorgen	Sommarjobb	11
Delt 13	Arbetssökande AF	jun-08	FK/AF	Praktikplats	15
Delt 14	Arbetssökande AF	feb-08	Åter ekonomiskt bistånd anvisad Komjobb	Utreds medicinskt	15
Delt 15	Sjukskriven	dec-07	Åter EB, forts på RETUREN genom EB	Praktikplats	14
Delt 16	Arbetssökande AF	apr-08	Klart med CUPAN	Jobb o utvecklingsgarantin	16
Delt 17	Arbetssökande AF	maj-07	Åter EB, Behov av insatser gm soc tjänst	Arbetssökande AF (ev missbruk)	9
Delt 18	Arbetssökande AF	apr-07	Åter EB, återinskriven AF-aktivt arbetssökande	Provanställning	6
Delt 19	Arbetssökande AF	mar-07	Åter EB aktuell för åtgärd därigenom (REKO) och aktivt arbetssökande AF	Jobb o utvecklingsgarantin	10
Delt 20	Avslag på begäran om sjukers	okt-08	Åter EB aktuell för åtgärd (REKO)	Praktikplats	2